

2016

Berättelse över verksamheten vid PRS revisionstillsyn

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Revisionstillsyn
Patent- och registerstyrelsen
31.3.2017

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Berättelse över verksamheten vid PRS revisionstillsyn	2
1. Allmänt.....	2
2. Revisionstillsynens personal.....	2
3. Revisionsnämnden och dess sammansättning 2016.....	2
4. Godkännande av revisorer.....	3
4.1. Registrering av revisorer.....	4
5. Tillsyn över revisorer: kvalitetsgranskning	5
5.1. Kvalitetsgranskning av revisionsammanslutningar.....	5
5.2. Kvalitetsgranskning av revisorer	6
6. Tillsyn över revisorer: undersökningsärenden	7
7. Revisionsnämnden	7
8. Tillsyn över revisorer: övrig tillsyn	8
9. Allmän styrning och utveckling av revisionsarbetet.....	8
10. Kommunikation	8
11. Marknadsuppföljning.....	8
12. Uppföljning och utvecklande av lagstiftningen	8
13. Internationellt samarbete	9
14. Samarbete med akademiker	9
15. PRS arbetsgrupper	9
16. Övriga uppgifter	10

Berättelse över verksamheten vid PRS revisionstillsyn

1. Allmänt

Godkännande och tillsyn av revisorer och övriga uppgifter enligt revisionslagen överfördes på Patent- och registerstyrelsens (PRS) revisionstillsyn den 1 januari 2016. Bestämmelser om uppgifterna för PRS revisionstillsyn finns i 7 kap. i revisionslagen (1141/2015). Till revisionstillsynens viktigaste uppgifter hör att godkänna och registrera revisorer samt att övervaka, allmänt styra och utveckla revisorernas verksamhet.

Under 2016 låg fokus på att säkerställa att verksamheten är ändamålsenligt organiserad och att starta upp de processer som behövs för att genomföra uppgifterna enligt revisionslagen. I verksamheten beaktade revisionstillsynen de bestämmelser och nya uppgifter som följer av EU:s revisionsreform som trädde i kraft den 17 juni 2016, till exempel marknadsuppföljning och de skärpta kraven på revisorers oberoende.

Revisionstillsynen inledde utvecklingsprojekt som berör de lagstadgade uppgifterna bland annat för att öka användningen av e-tjänster.

Revisionstillsynen arbetar som en del av PRS i syfte att främja företags verksamhetsbetingelser. Viktiga utgångspunkter för verksamheten är rättssäkerhet, förutsägbarhet, objektivitet och jämlikhet mellan parterna. Syftet med revisionstillsynens verksamhet är att kontinuerligt förbättra bokslutsinformationens tillförlitlighet.

2. Revisionstillsynens personal

Vid utgången av 2016 anställde PRS revisionstillsyn 14 tjänstemän, varav en är direktör för resultatområdet och fem arbetar vid kvalitetssäkringsenheten, fyra vid enheten för undersökningsärenden och laglighetsövervakning samt fyra vid enheten för godkännande och registrering av revisorer.

3. Revisionsnämnden och dess sammansättning 2016

I anslutning till PRS revisionstillsyn arbetar revisionsnämnden, som träffar sina avgöranden självständigt och vars uppgifter regleras i 7 kap. 5 § i revisionslagen. Dess viktigaste uppgifter är att besluta om påföljderna i undersökningsärenden som hänför sig till tillsynen över revisorer och att behandla begäran om omprövning av revisionstillsynens beslut. År 2016 hade revisionsnämnden följande sammansättning:

Ordförande: Advokat Manne Airaksinen, Roschier Asianajotoimisto Oy – Roschier Advokatbyrå Ab

Vice ordförande: Advokat Mika Ilveskero, Advokatbyrå Castren & Snellman Ab

Medlemmar (suppleant inom parentes):

forskardoktor, ED Antti Fredriksson, Åbo universitet, handelshögskolan (professor Jukka Mähönen, Oslo universitet),

professor Teija Laitinen, Vasa universitet
(professor Lasse Oulasvirta, Tammerfors universitet)

professor Mervi Niskanen, Östra Finlands universitet
(professor Pontus Troberg, Svenska handelshögskolan)

ekonomidirektör Pekka Pajamo, Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget
Varma
(ekonomidirektör Riitta Palomäki, Uponor Oyj)

Head of Corporate Accounting Riikka Lamberg, Fortum Abp
(gruppledare (ekonomisk ledning) Paula Kupiainen, EGN Suomi Oy)

ekonomidirektör Kaarina Muurinen, Vaisala Oyj
(vice verkställande direktör Jouni Grönroos, Oy Karl Fazer Ab)

hovrättsrådet Jussi Heiskanen, Helsingfors hovrätt
(hovrättsrådet Taina Tuuhino, Helsingfors hovrätt)

Senior Fellow Anders Tallberg, Hanken & SSE Executive Education
(chefsjurist Timo Kaisanlahti, Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma)

Permanent sakkunniga:

CGR Kari Lydman, Revisionsbyrå Lydman Ab
(GR Jukka Prepula, Tiliextra Oy)

CGR, OFGR Pasi Leppänen, Ernst & Young Ab
(OFR Virpi Ala-aho, Esbo stad)

4. Godkännande av revisorer

År 2016 ordnade PRS revisionstillsyn för första gången revisorsexamina enligt den nya revisionslagen, som trädde i kraft den 1 januari 2016. Dessutom ordnade revisionstillsynen de ofullbordade examina enligt den tidigare revisionslagen vilka ska ordnas under övergångsperioden.

PRS tillsatte den 1 april 2016 en sektion för ordnandet av revisorsexamina 2016. Ordförande för sektionen var CGR Tuomas Honkamäki, och medlemmar GR Tuula Mahlberg och CGR, OFGR Juha Huuskonen samt Hanna Kattainen, chef med ansvar för ärenden som gäller godkännande av revisorer vid PRS.

Examenssektionen arbetade självständigt. Den utarbetade examensuppgifterna, bedömde examinandernas svar, upprättade ett förslag till bedömningsgrunder för examensuppgifterna, poänggränser för godkända examina och respektive examinands poäng för revisionstillsynen. Examenssektionen anlidade utomstående sakkunniga i sitt arbete. Examenssektionen upprättade ett förslag till bedömning av examinandernas prestationer för revisionstillsynen. Examensuppgifterna och bedömningsgrunderna publicerades på PRS webbplats. Utomstående tentatorer deltog i utarbetandet och bedömningen av OFR-examen.

Det kom sammanlagt 450 anmälningar till examina. Till den nya GR-examen anmälde sig 196, till CGR-examen 110 och till OFGR-examen 7 personer. Till kompletteringsprovet anmälde sig 48 OFR-revisorer.

31.3.2017

PRH/901/1005/2017

På grund av ofullbordade examensprestationer anmälde sig 29 personer till den gamla GRM-examen, 50 personer till CGR-examen och 10 personer till OFR-examen.

PRS revisionstillsyn ordnade revisorsexamina i Helsingfors under två olika veckoslut i september 2016. Antalet deltaganden i de olika examina uppgick till sammanlagt 376. En stor del av examinanderna deltog både i GR-grundexamen och i CGR-specialiseringsexamen.

PRS revisionstillsyn godkände den 7 december 2016 60 examinanders prestation i GR-examen, 27 personers prestation i CGR-examen, 3 personers prestation i OFGR-examen samt 16 personers prestation i kompletteringsprovet.

Dessutom godkände PRS revisionstillsyn ofullbordade examensprestationer enligt det tidigare examenssystemet. 7 personer godkändes i GRM-examen och 18 personer i CGR-examen enligt den tidigare revisionslagen. Dessutom godkändes 3 personer i OFR-examen.

De examinander som deltog i examina godkändes som följer:

Examen	Deltagare	Godkända
GR-examen	164	60
GRM-examen	22	7
CGR-examen	93	27
CGR-examen (ofullbordad)	45	18
OFGR-examen	5	3
OFR-examen	7	3
Kompletteringsprov	40	16
Sammanlagt	376	134

4.1. Registrering av revisorer

I enlighet med den nya revisionslagen (1141/2015) skulle GRM-, CGR- och OFR-revisorer registrera sig i PRS revisorsregister mellan den 1 januari och den 31 mars 2016. Under denna tid inkom sammanlagt 1 568 registreringsanmälningar till PRS revisionstillsyn. För de revisorer som inte hade registrerat sig upphörde godkännandet att gälla den 1 april 2016, och de har inte längre rätt att vara verksamma som revisor.

Under 2016 godkändes 44 nya revisorer, avbröts 83 revisorsgodkännanden och återställdes 13 revisorsgodkännanden.

År 2016 godkändes fyra revisionssammanslutningar, medan tre sammanslutningars godkännande avbröts. Dessutom avbröts en OFR-sammanslutnings godkännande under året.

Den 31 december 2016 fanns det sammanlagt 1 470 revisorer, 64 revisionssammanslutningar och 8 OFR-sammanslutningar i revisorsregistret.

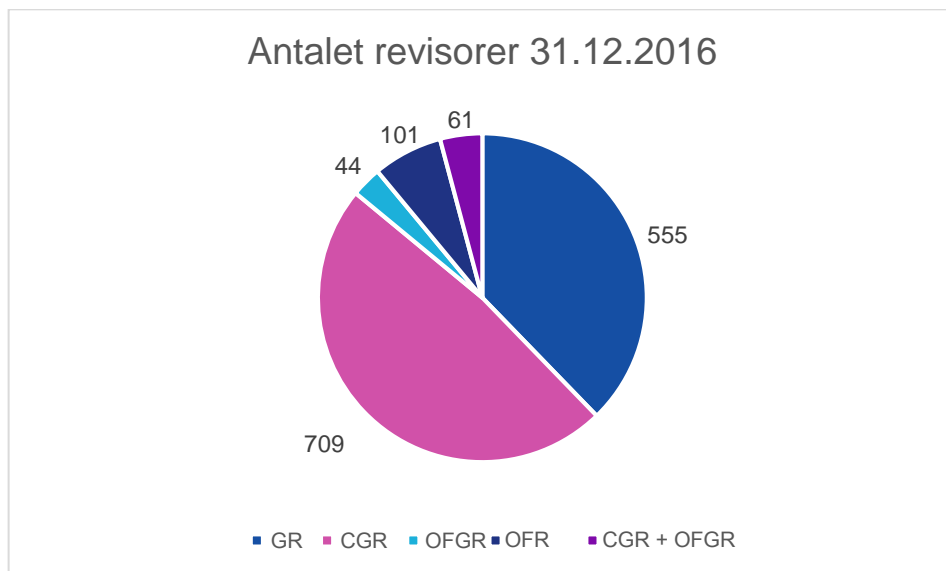

Bild 1: Antalet revisorer 31.12.2016

5. Tillsyn över revisorer: kvalitetsgranskning

PRS revisionstillsyn övervakar kvaliteten på revisionsarbetet genom att kvalitetsgranska revisorernas och revisionssammanslutningarnas egna kvalitetskontrollsystem samt utförande av revisionsuppdrag. Tillsynen över revisorernas kvalitetssäkring har karaktären av förebyggande och handledande verksamhet i syfte att förbättra revisionsarbetets kvalitet. Tyngdpunkten vid kvalitetssäkringen 2016 låg på att ordna och organisera verksamheten som en del av PRS, och kvalitetsgranskningen fortsatte i huvudsak enligt samma granskningsprogram och verksamhetsmodell som under Centralhandelskammarens tid.

5.1. Kvalitetsgranskning av revisionssammanslutningar

År 2016 slutfördes den kvalitetsgranskning som Centralhandelskammarens revisionsnämnds kvalitetssäkringsgrupp inlett 2015 i fem revisionssammanslutningar som har revisionsuppdrag i sammanslutningar av allmänt intresse. År 2016 företogs dessutom kvalitetsgranskning i tre ytterligare revisionssammanslutningar som har revisionsuppdrag i sammanslutningar av allmänt intresse. Dessa kvalitetsgranskningar fortsätter 2017.

Vid kvalitetsgranskningen 2016 bedömdes ändamålsenligheten hos revisionssammanslutningarnas kvalitetskontrollsystem och granskades enskilda revisionsuppdrag. Vid kvalitetsgranskningen granskades sammanlagt 29 revisionsuppdrag i tre olika revisionssammanslutningar. Vid kvalitetsgranskningen granskade man enskilda revisionsuppdrag. Vid kvalitetsgranskningen utredde man huruvida tillräckligt med relevant revisionsevidens hade inhämtats som stöd för slutsatserna och revisionsberättelsen. Dessutom satte man sig in i

revisionssammanslutningens kvalitetskontrollsystem och bedömde dess tillförlitlighet samt funktionsduglighet.

På grund av observationer under kvalitetsgranskningen beslutade man i fråga om två uppdrag i slutet av 2016 och ett uppdrag i januari 2017 att överlämna revisorsarbetet till revisionstillsynen i form av ett undersökningsärende.

Vid kvalitetsgranskningen av revisionssammanslutningar konstaterades en allmän iakttagelse vara att kvaliteten på revisionsarbetet varierar både mellan och inom sammanslutningarna beroende på uppdrag.

5.2. Kvalitetsgranskning av revisorer

De första kvalitetsgranskningarna under tillsyn av PRS revisionstillsyns kvalitetssäkringsenhet genomfördes 2016. PRS tillsatte en kvalitetssektion, som består av yrkesverksamma revisorer, för att ge expertstöd för genomförandet av kvalitetsgranskningar och bedömningen av resultaten.

Som kvalitetsgranskare verkade sammanlagt 38 (2015: 19 kvalitetsgranskare) yrkesverksamma revisorer, för vilka två utbildningstillfällen ordnades.

Inga ändringar företogs i kvalitetsgranskningsprocessen jämfört med tidigare år.

Vid kvalitetsgranskningen kontrollerades vissa urval av arbete inom enskilda revisionsuppdrag. Vid kvalitetsgranskningen utredde man huruvida tillräckligt med relevant revisionsevidens hade inhämtats som stöd för slutsatserna och revisionsberättelsen.

Dessutom satte man sig in i revisorns kvalitetskontrollsystem och bedömde dess tillförlitlighet samt funktionsduglighet.

Till kvalitetsgranskningsprogrammet 2016 utsågs revisorer som följer:

	CGR	OFGR	CGR, OFGR	GR	OFR	Sammanlagt
Huvudregel: Granskats senast 2011 eller tidigare	39	3	2	100	10	154
Kvalitetsgranskningen fortsätter med omgranskning	1	-	-	14	-	15
(granskats föregående gång i regel 2014, en 2015)	-	-	-	2	-	2
Granskningar som överförts från 2015	6	-	-	1	-	7
Arbetar på samma byrå som en revisor som valts enligt huvudregeln	1	-	-	3	-	4
Riskmotivering: underkänt dubbelt, senast 2015	-	-	-	6	-	6
Riskmotivering: underkänt 2014	-	-	-	3	-	3
Revisorer som vars godkännande återstälts (2014 eller tidigare)	47	3	2	129	10	191
Sammanlagt	17	4	9	6	2	38

Efter att revisionstillsynens kvalitetssäkringsenhet analyserat de granskningsblanketter som kvalitetsgranskarna återsänt, behandlade PRS kvalitetssektion de anonymiserade slutsatserna av kvalitetsgranskningarna på sitt möte den 22 november 2016. Direktören för revisionstillsynen fastställde resultaten av kvalitetsgranskningen i december.

Resultaten av kvalitetsgranskningen var följande:

	CGR	OFGR	CGR, OFGR	GR	OFR	Sammanlagt
Revisorer som förordnats till granskning	41	3	2	135	10	191
Granskning överförs till 2017	-1	-1	-1	-4	-	-7
Granskning inställd						
Granskning kunde inte utföras	-	-	-	-1	-	-1
Utförda kvalitetsgranskningar sammanlagt	40	2	1	105	4	152
Resultat						
Godkänd med kommentarer	31	2	1	86	4	124
Granskningen fortsätter med omgranskning	6	-	-	13	-	19
Underkänd	3	-	-	6	-	9
Sammanlagt	40	2	1	105	4	152

6. Tillsyn över revisorer: undersökningsärenden

När revisionstillsynen inledde sin verksamhet i början av 2016 övertog den behandlingen av 19 pågående undersökningsärenden. År 2016 inleddes 58 nya undersökningsärenden som gällde revisorers verksamhet. Av dessa avgjordes 37 ärenden så att ärendet inte överlämnades till revisionsnämnden för avgörande eftersom det enligt utredningen inte fanns något behov av att föreslå påföljder enligt revisionslagen. Det föreslogs att 11 fall skulle avgöras i revisionsnämnden som undersökningsärenden. Vid utgången av 2016 pågick 29 undersökningsärenden vid revisionstillsynen.

7. Revisionsnämnden

År 2016 sammanträdde revisionsnämnden sju gånger. Revisionsnämnden behandlade 11 undersökningsärenden och 20 omprövningsärenden, som gällde bedömning av svaren i revisorsexamina och beslut om tillstånd att delta i examina.

Revisionsnämnden meddelade 11 beslut i undersökningsärenden, vilka gällde sju GR-revisorer och fyra CGR-revisorer. Besluten gällde inte en enda revisionssammanslutning. Inga OFGR- eller OFR-revisorer var parter i besluten.

Revisionsnämnden beslutade att ge sju varningar enligt revisionslagen, vilka gällde fem GR-revisorer och 2 CGR-revisorer.

Revisionsnämnden gav inga anmärkningar i sina beslut under verksamhetsåret.

---

8. Tillsyn över revisorer: övrig tillsyn

Den övriga tillsyn som revisionstillsynen bedriver gäller bibehållande av yrkeskunskaperna och förutsättningarna för godkännande, vilka övervakades med hjälp av tillsynsuppgiftsanmälningar. Den övriga tillsynen föranledde inga åtgärder 2016.

9. Allmän styrning och utveckling av revisionsarbetet

PRS revisionstillsyn meddelade anvisningar om godkännande och tillsyn på sina webbsidor och i revisionstillsynens temabrev. Revisionsnämndens avgöranden av undersökningsärenden började publiceras på revisionsnämndens webbsidor.

10. Kommunikation

Revisionstillsynen utvecklade kommunikationen med revisorer, företag och andra intressentgrupper i revisionsbranschen med hjälp av elektroniska medier.

PRS revisionstillsyn öppnade egna webbsidor som en del av webbplatsen prh.fi. På webbsidorna sammanställdes centralt material om godkännande, registrering och övervakning av revisorer. Webbsidorna betjänar revisorers, revisionskunders och andra intressentgruppers behov av information. I webbsidorna ingår också PRS revisionsnämnds webbsidor, där man publicerar revisionsnämndens beslut i undersökningsärenden.

Revisionstillsynen publicerade fyra temabrev, vilkas målgrupp är samtliga revisorer och företrädare för intressentgrupperna.

11. Marknadsuppföljning

Revisionstillsynen publicerade en utredning om revisionsmarknaden och revisorerna i Finland i juni. Utredningsrapporten utgör en del av den EU-omfattande marknadsuppföljningen och ingår i EU:s marknadsuppföljningsrapport, som utnyttjas av flera myndigheter på EU-nivå. Genom att samla in och senare analysera uppgifter om revisionsbranschen och revisionsmarknaden skapar man förutsättningar för att utveckla revisionsbranschen.

12. Uppföljning och utvecklande av lagstiftningen

Revisionstillsynen följde utvecklandet av revisionslagstiftningen och deltog i internationella och inhemska utvecklingsprojekt med kopplingar till revisionsbranschen. Revisionstillsynen utarbetade utredningar, ställningstaganden och promemorior för ministeriernas lagberedningsarbete. Revisionstillsynen var med och utarbetade PRS yttranden om lagstiftningsprojekt och lagutkast i den mån de hade kopplingar till revision.

13. Internationellt samarbete

PRS revisionstillsyn blev medlem i IFIAR (International Forum of Independent Audit Regulators) i januari 2016, då Centralhandelskammarens revisionsnämnds tidigare medlemskap överfördes på PRS revisionstillsyn. Revisionstillsynens tjänstemän deltog i IFIAR:s workshop Inspection i februari, i årsmötet i april och i IFIAR:s Enforcement-arbetsgrupps workshop som ordnades i samband med det. Revisionstillsynen är aktiv medlem i arbetsgruppen. IFIAR:s uppgifter är globalt informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna bland annat om bästa tillsynspraxis, främjande av myndighetssamarbete, dialog med revisionens intressentgrupper samt höjning av revisionskvaliteten.

Revisionstillsynen blev medlemsorganisation i tillsynsarbetet på EU-nivå då CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) inledde sin verksamhet den 17 juni 2016. CEAOB:s ställning och uppgifter baserar sig på EU-lagstiftning (EU:s förordning 537/2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG). CEAOB:s uppgift är att främja samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna i revisionsbranschen i EU:s medlemsstater, särskilt informationsutbyte, sakkunskap och bästa tillsynspraxis när uppgifterna enligt EU:s lagstiftning genomförs. CEAOB organiserade sig under hösten 2016 samt fastställde sina stadgar och sin arbetsplan. CEAOB inrättade arbetsgrupper, av vilka följande deltog av revisionstillsynens tjänstemän: *International Auditing Standards, Inspection, Enforcement* och *Market Monitoring*.

Revisionstillsynen deltog i det nordiska samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna i revisionsbranschen. De nordiska tillsynsmyndigheterna samlades i Oslo den 5-6 september 2016. Man diskuterade frågor i anslutning till kvalitetsgranskningen av revisorer, undersökningsärenden och genomförandet av EU:s bestämmelser.

Den 14 februari 2016 undertecknade PRS avtal om tillsynssamarbete och skydd för personuppgifter med USA:s tillsynsmyndighet för revisionsbranschen, PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board). Avtalet utgjorde en fortsättning på det tidigare avtalet mellan Centralhandelskammarens revisionsnämnd och PCAOB. Hösten 2016 genomfördes en gemensam revision i en finländsk revisionsammanslutning.

14. Samarbete med akademiker

PRS revisionstillsyn bidrog med information och hjälp vid flera forskningsprojekt med anknytning till revision som genomfördes av universitetsforskare på doktorsnivå. Möten ordnades med forskarna.

15. PRS arbetsgrupper

PRS tjänstemän deltog i arbetet i PRS interna arbetsgrupper och projektgrupper. Till dessa grupper hör bland annat terminologiarbetsgruppen, arbetsgruppen för kundtillfredsställelse och arbetsgruppen för digitala tjänster som utvecklar e-tjänsterna.

---

16. Övriga uppgifter

PRS revisionstillsyn behandlade redogörelser som sammanslutningar och stiftelser tillställt den med stöd av 2 kap. 9 § i revisionslagen om entledigande av revisor under mandatperioden och revisorers redogörelser för sin avgång från revisorsuppdraget under mandatperioden. Redogörelserna föranledde inga åtgärder.

PRS revisionstillsyn behandlade två anmälningar som tillställts den med stöd av 2 kap. 8 § i revisionslagen om att en sammanslutning inte haft en sådan revisor som bestämmelserna förutsätter och som uppfyller behörighetsvillkoren. Anmälningarna ledde inte till att en revisor förordnades.